

KULTUR

TIPS OSS! 33 34 57 77

E-post: red@oyene.no

Nett: www.oyene.no

Facebook: [facebook.com/oyeneavis](https://www.facebook.com/oyeneavis)

Kunstforeningen Verdens Ende har jubileum

Fyller 30 år

I år feirer Kunstforeningen Verdens Ende sitt 30-årsjubileum. Det markeres med en rekke utstillinger og arrangementer gjennom kommende år.

SVEN OTTO RØMCKE
red@oyene.no
416 98 620

Det begynner med jubileumsutstillingen «De første», som åpner på Den gamle Prestegården i Budal søndag den 15. oktober.

Den store feiringen kommer neste år, på 31-årsdagen, om vi skal tro den muntre gjengen Øyene hadde samlet på Den gamle Prestegården forleden helg.

Der var, rundt bordet: Nåværende styreleder, fotograf Marit Silsand. Keramiker og mangeårig tillitsvalgt Cecilie Morgenstjerne, som trolig var den som først fikk ideen til foreningen og var dens første styreleder. Filosof Tore Frost, som var en viktig bidragsyter helt fra starten, jobbet intenst med kjøpet av prestegården og var styreleder i flere år. Gullsmidmester og smykkkunstner Anne-Mette Høisæther, som var blant initiativtakerne og var styremedlem i noen år. Arkitekt Margrethe Friis, som er nyvalgt styremedlem og medlem av utstillingskomiteen.

Gerdelin Bodvin, som hadde mange verv i foreningen, og samarbeidet tett med Finn-Henrik Bodvin, supplerte senere på telefon og mail fra Nordfjordeid.

Veien frem

Målet var å snakke litt om historien bak kunstforeningen og veien frem til dagens forening og oktobers jubileumsutstilling.

Det ble så ordrikt og muntert at det var så godt som umulig å holde styr på hvem som sa hva. Derfor er en naturlig konklusjon at de som virkelig vil vite hvordan det var, bør møte opp på Den gamle Prestegården søndag den 22. oktober. Der fremfører filosof Tore Frost det han kaller «En personlig bekjennelse», beretningen om Kunstforeningen Verdens Endes første ti år. Ifølge filosofen fra Hvasser, blir det en magisk aften.

Livlig samtale

Her er likevel et sammendrag av den livlige samtalen. Det råder en viss enighet om at keramikeren Cecilie Morgenstjerne (den gang Bjørnstad) ringte billedhuggeren Finn-Henrik Bodvin med spørsmål om ikke tiden var inne til å realisere kunstforeningstankene begge var opptatt av. Det må ha vært på slutten av 1986.

Så snakkes det om et viktig juleselskap med de to, Anne-Mette og Ole Rikard Høisæther, Arne Bjørnstad og Gerdelin Bodvin. Samt sikkert noen til.

De var opptatt av at det fantes en kunst- og håndverksforening på Tjøme, men ingen forening for profesjonelle kunstnere. Etter hvert hadde noen av de profesjonelle begynt å arrangere utstillinger selv. Den første sommerutstillingen viste kunstnere som Frans Widerberg, Per Kleiva, Inger Sitter, Gunnar Torvund, John David Nilsen, Kristian Kvakland og Knut Jørgensen.

Bråk om navnet

Den første generalforsamlingen ble holdt på Eidene den 12. mars 1987, og Cecilie Morgenstjerne ble valgt til første leder. Opprinnelig var det ingen plan om å kalle foreningen Kunstforeningen Verdens Ende. Foreningen kalte seg Tjøme Kunstforening, men da ble det bråk med Tjøme Kunst og Håndverk.

Omtrent samtidig kom det et initiativ fra Jan Knobel, som satt i styret for det kommunalt eide Verdens Ende. Han ville gjerne

ha et galleri på ruinene etter akvariet som i mange år hadde preget Verdens Ende. I samtale med ham kom ideen om å kalle foreningen Kunstforeningen Verdens Ende (KVE). Arkitekten Sverre Fehn, som mange har hørt om i forbindelse med galleri der ute, var ennå ikke med i resonnementene.

Forsto ikke verdien

Kommunen fant etter hvert ut at den ikke kunne være med på galleriplanene, og ballen ble spilt tilbake til KVE. Da kom ideen om å be arkitekt Sverre Fehn tegne et galleri der ute i havgapet. Han tente umiddelbart på ideen og ønsket at galleriet skulle ligge i gloven som munner ut i den plassen ved restauranten som nå er hellelagt. Men Tjøme kommune forsto ikke verdien av å be landets mest anerkjente arkitekt tegne et galleri på Verdens Ende. Og hele Utbygda Vel var imot. Der ville man ikke ha trafikken som fulgte med et galleri, og dessuten var det ikke parkering nok.

Sverre Fehn kom ned til folkemøte, men ble ikke møtt med noen forståelse. KVE betalte Sverre Fehn honorar for tegningen og modellen, som for øvrig blir vist under Tore Frosts foredrag den 22. oktober.

Både Fehn og Sitter glapp

Før han døde, ble Sverre Fehn spurt om hvilke av sine urealiserte prosjekter han helst ville ha sett realisert. Svaret var galleriet på Verdens Ende.

I 2007 ville billedkunstneren Inger Sitter donere hele sin samling til Tjøme kommune. Det klarte ikke Tjøme kommune å ta imot, og da kom det også frem at knapt noen i Tjømes kommunestyre hadde hørt beretningen om det urealiserte Fehn-galleriet på Verdens Ende.

Gruppen rundt bordet var enig om at Tjøme nok ennå ikke har forstått hva lokalsamfunnet gikk glipp av da det sa nei til å arbeide for et galleri signert Sverre Fehn. Det galleriet kunne også rommet Inger Sitters kunstsamling.

Tanken om prestegården

Etter hvert meldte tanken seg

om Den gamle Prestegården i Budal, som hadde vært ute for salg en stund. I 1995 ble den lagt ut med kort frist.

Igjen er det en lang historie som endte med at Tore Frost kastet seg rundt og lånte 700.000 kroner av skipsreder Gjert Wilhelmsen. I tillegg hadde KVE 200.000 kroner som Finn-Henrik Bodvin hadde spart opp for foreningen til galleriet på Verdens Ende.

Flere lokale idealister garanterte for lånet, som i stor grad ble betalt ned med hjelp fra billedkunstneren Ferdinand Finne. Han donerte et trykk som ble gitt som gavebrev til alle som støttet prosjektet med minst 5.000 kroner.

I tillegg holdt han en stor utstilling på prestegården, som omsatte for over en million kroner, og hvor provisjonen gikk med til å dekke det siste av gjelden til Wilhelmsen.

Gave fra Wilhelmsen

Skipsrederen var så fornøyd med KVEs håndtering av gjelden at han ga utvendig oppussing av prestegården i gave.

Det innvendige vedlikeholdet ble tatt hånd om av medlemmene gjennom en svært anstrengende og krevende dugnad. Det fortelles likevel at foreningsdriften den gang var preget av stor begeistring og pågangsmot.

Det blir sagt at ikke alle var like glad for den sjenerøse gaven fra Ferdinand Finne. I manges øyne var han ikke ordentlig kunstner.

Når Den gamle Prestegården står slik den står i dag, er det verken Finn-Henrik og Gerdelin Bodvins, Gjert Wilhelmsens, Tore Frosts, Sverre Fehns eller Ferdinand Finnes ære alene. Det hadde ikke vært mulig uten

MORSOMME FYRER

Humorhelg i kulturhuset

De neste dagene er det duket for mye humor i Nøtterøy kulturhus. Først ut er Terje Sporsem som fredag kveld kommer med sitt show «Religion». Hva får en gjeng trøndere til å konvertere til islam og reise til Syria for å kjempe med IS? Hvorfor protesterte ingen da Abraham ville omskjære alle? Var Moses helt tilregnelig? Og hvorfor ønsket ikke Muhammed å bli avbildet? Dette er noen av spørsmålene Terje stiller seg i sitt nye show. Søndag inntar nøttlendingen Jan-Robert Henriksen scenen og lover moro for flere generasjoner. - Det blir gjensyn med flere av figurene som alle elsker, lover buktaleren.



SENTRALE PERSONER I KUNSTFORENINGEN: Fra og Margrethe Friis. I midten Ferdinand Finne-trykket som var 5.000 kroner til kjøpet av Den gamle Prestegården.

medlemmenes enorme innsats. Det kan hele kunstforeningen takkes for. Folk var utslitt.

Prestegården var ferdig restaurert i 1996.

Damene og Smedhus

Så kom damene, først med Kari Appelsvold i spissen. Og med hjelp fra noen menn, ikke minst Jørn Smedhus, har de holdt liv i foreningen i tredve år med fire utstillinger i året. Hele tiden med høyt kunstnerisk nivå og med høydepunkt på høydepunkt.

Gruppen nevnte de tre tjømesymposiene med Finn-Henrik Bodvin, Tore Frost og Arne Nordheim som initiativtaker. Da var det store konserter i Tjøme kirke om kvelden og foredrag om dagen. Der var det blant annet urfremføring av Arne Nordheims verk Aurora. Senere ble nok et Nordheim-verk fremført for første gang i KVEs regi.

Sonja, Opdahl og Nupen

Et høydepunkt var det da billedkunstneren Carl Nesjar fortalte om sitt samarbeid med Picasso og viste mange filmer fra det samarbeidet. Og nok et høydepunkt da dronning Sonja i 2013 stilte ut i KVE sammen med kunstnerne Kjell Nupen og Ørnulf Opdahl. Det ga besøksrekord på åpningen og godt besøk gjennom sommeren. Igjen ble det en diskusjon rundt

SOLSKJERMING



- Markiser
- Persiennner
- Zipscreen
- Lamellgardiner
- Plisségardiner
- Garasjeporter
- Varmepumper

Gratis befaring!

Ruben Olstad tlf.: 975 33 412
ruben@scandic.no

☎ 04990

SCANDIC
- et soleklart valg!

www.scandic.no

VEKSTER FRA OLDEMORS GAMLE HAGE

Hagelaget inviterer til en nostalgisk blomsterkveld

Som et ledd i kulturuka på Tjøme, arrangerer Tjøme Hagelag mandag 16. oktober kveldsmøte på Fredtun med tema «Oldemors gamle hage på Tjøme».

- Det blir gjensyn med alle de flotte plantene som har stått i hagen i generasjoner og overlevd tørre somre og kalde vintre,

planter det er vel verd å ta godt vare på. Fantastiske peoner, iris, eurikler, fredsliljer, floks og mye annet, lover Tellef Lund i hagelaget.

Flere ting står på programmet denne kvelden.

- Ja, det blir «handletur» med oldemor til Bakken og Bjørnskaus

planteskole på Hulebak, med fantastisk utvalg til fantasipriser, og vi skal bli med oldemor på dans på noen av somerpensjonatene og lytte til musikken fra den gang. Det blir med andre ord en kveld med masse flotte blomster og mye nostalgi, håper Lund. Før møtet kommer Bjørn Bergene

fra Kvelde og tilbyr flotte, kortreiste grønnsaker fra Lågendalen. Møtet er åpent for alle og holdes på Fredtun i Tjøme sentrum.



venstre Tore Frost, Anne-Mette Høisæther, Cecilie Morgenstjerne, Marit Silsand en gave fra kunstneren og ble brukt som gavebrev til alle som ga mer enn
FOTO: SVEN OTTO RØMCKE

bordet og denne gang om det gode besøket skyldtes dronningen eller de to eminente kunstnerne.

KVE har ellers godt besøk på utstillingene og har holdt seg på cirka 160 medlemmer i mange år.

Kanskje er det potensial for flere medlemmer når Tjøme blir del av Færder?

Krav til kvalitet

KVEs utstillinger har fra starten vært preget av at det har vært kunstnere i utstillingskomiteen, og at det har vært ufravikelige kvalitetskrav ved valg av kunstnere.

Oktober-utstillingen har i alle år, som i år, vært viet en kunstner eller kunstnere som har bodd eller bor på Tjøme. Den første var Bernhard Folkestad. Så fulgte Pelle Thommesen og hennes mor Astrid Thommesen. Deretter Carl von Hanno.

Og så må det ikke glemmes at KVE, eller snarere Gerdelin Bodvin, startet en kunstscole for barn, som i en årrekke holdt til på Den gamle Prestegården. Mange av elevene der ble senere etablerte kunstnere.

Generasjonsskifte

I dag står KVE ved et generasjonsskifte. Det er fortsatt veteraner med i styret, men styreleder er fotografen Marit Silsand, som også har vært assistent for

KVE-veteranen, avdøde fotograf Herdis Maria Siegert. Rundt bordet ble det også slått fast at det er viktig å få med flere unge.

Men uansett alder, er ambisjonene store. Og KVE skal fortsatt være en spesiell kunstforening og vil opprettholde det høye nivået. Det ble nylig bekreftet ved at Østlandsutstillingen har satt sine øyne på KVE og vil samarbeide med foreningen.

Programmet for høsten

Jubileumsutstillingen viser verk av de avdøde medlemmene Finn-Henrik Bodvin (skulptur, grafikk, tresnitt), Herdis Maria Siegert (fotografi), Arne Bjørnstad (keramikk, maleri), samt de aktive medlemmene Cecilie Morgenstjerne (keramikk) og Anne-Mette Høisæther (smykker).

Utstillingskomiteen har bestått av Gerdelin Bodvin, Margrethe Friis, Camilla Murel og Jørn Smedhus.

Tore Frost er ikke den eneste som holder foredrag i KVE denne høsten. Onsdag den 15. november holder økonomiprofessor og pioner i KVE, Erik Reinert foredraget «Et nytt blikk på økonomisk tenknings historie».

Jubileumsutstillingen vises fra søndag 15. oktober til søndag 10. desember.

Klare for kulturell massemonstring

En livlig uke



KULTURUKEKLARE: Christine Gilboe-Caspersen (til venstre) og Else Reitan ser fram til en innholdsrik kulturuke med mye moro og interessant på programmet.
FOTO: NINA THERESE BLIX

Hele Tjøme er invitert når kulturuka starter lørdag. I ni dager skal kommunen syde av liv.

RALF HAGA
red@oyene.no
481 81 761

- Dette er en begivenhet for hele kommunen, for store og små og for alle nærmiljøer rundt på Tjøme, sier Christine Gilboe-Caspersen. Hun og kollega Else Reitan i kommunens kulturavdeling gleder seg stort til å kunne sette i gang den 25. kulturuka på Tjøme.

Åpner på gård

Selve åpningen lørdag skjer på Mellom Rød gård, rett ved golfbanen. Der loves det smakebiter av kommunens kulturliv, utdeling av kulturpris og presentasjon av kulturukekunstneren.

- I tillegg har vi noen små overraskelser på kulturukestien mellom kommunehuset og gården, forteller Else Reitan.

Mens det er kommunens kulturavdeling og kulturkomité som står for åpningen, er det folket selv som tar seg av nær

sagt resten av uka. Foreninger og lag har også i år vist at dugnadsånden er god og trommer sammen til en rekke arrangementer hver eneste dag, helt fram til søndag 22. oktober.

- Kulturuka innebærer at vi får vist fram kommunens kulturliv i full bredde og på den måten både inkluderer dem som har vært med en stund og rekrutterer nye. Samarbeidet mellom kulturlivet, idretten og kommunen vokser på dette, sier Gilboe-Caspersen.

Nytt og gammelt

Selvsagt er det mange faste punkter på programmet, noe annet ville vært rart når man inviterer til kulturuke nummer 25, men også nyheter har fått plass. Nytt i år er det at Holme gård arrangerer marked, med salg av skatter fra skogen, kjøkkenet, verkstedene og strikkrokken.

Granbar-nissekurs er også uprøvd i kulturukesammenheng, det finner sted på Tjøme Blomster Hageland. Og når vi snakker om hage: «Oldemors gamle hage» er overskriften når turen går innom Bakken og Bjørnskaus gartneri og et nostalgisk blikk tilbake i tid. Historie blir det også når postbud

Frank Andersen forteller om det gode liv på Hvasser i regi av Tjøme historielag. For ikke å snakke om fredagskveldsseansen på biblioteket, der dikteren og filosofen Aasmund Brynildsen står i sentrum, 100 år etter sin fødsel på Tjøme.

Sang og musikk

Seniordans og ungdomsdisko, «syng med oss» med Vrengenkoret, samt åpne dager både hos Tjøme skolemusikk og Tjøme storband står også på programmet. For ikke å glemme øy-quiz, natursti, åpent fort, moteshow, nattkirke, turnoppvisning, krabbegolf, fotballcup med tusen jenter - og naturligvis; olabilløp. Og enda har vi langt fra nevnt alt. De mange utstillingene, for eksempel, med kulturukeutstiller Christine Ethe Brownes arbeider utstilt både i kommunehuset og på Haug gård, samt Kunstforeningen Verdens Ende, som inviterer til jubileumsutstillingen «De første».

- Vi håper naturligvis på en godværsuke med tanke på utendørsarrangementene, men uansett kommer det til å bli masse kultur og mange mennesker og en flott uke, sier Else Reitan.